

Medlemmerne af
Københavns Borgerrepræsentation
Søren Pind, H. Thustrup Hansen,
Inger Marie Bruun-Vierø,
Lars Hutters og Peter Skaarup,
Rådhuset
1599 København V

11. december 1997
l.k.kontor
1997/1070/101-3
SRI

I brev af 9. december 1997 har De rettet henvendelse til Indenrigsministeriet vedrørende den kommende konstituering i Københavns Borgerrepræsentation.

De har oplyst, at der i forbindelse med konstitueringen etableres en valggruppe på 21 medlemmer af Borgerrepræsentationen (Venstre, Det Konservative Folkeparti, Det Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Solidarisk Alternativ) og en valggruppe bestående af de øvrige medlemmer af Borgerrepræsentationen, bortset fra den nuværende overborgmester Jens Kramer Mikkelsen, der vil anmelde sig som en enmandsgruppe.

En sådan opdeling i tre valggrupper - bestående af henholdsvis 33 medlemmer, 21 medlemmer og et medlem - vil medføre, at den første gruppe får fire borgmesterposter, den anden gruppe to borgmesterposter og enmandsgruppen én borgmesterpost (overborgmesteren).

De finder, at en sådan fordeling af borgmesterposterne er en klar forrykkelse af partiernes udgangspunkt i forbindelse med valget, og at der er tale om en udemokratisk konstitueringsform.

De har anført, at det ved affattelse af bestemmelsen i den kommunale styrelseslovs § 65, stk. 3, hvorefter posten som formand for økonomiudvalget ved fordelingen regnes som den første af de formandsposter, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken kommunalbestyrelsens formand hører, har været forudsat, at den valggruppe, som formanden for økonomiudvalget i realiteten tilhører, skal indgå i beregningen af fordelingen af de øvrige formandsposter efter d'Hondt's valgmetode.

De har endvidere anført, at hensigten med at etablere den såkaldte mellemformsstyre har været at sikre, at der i højere grad kan varetages tværgående helhedssyn ved prioriteringen af kommunernes ressourcer, og at denne hensigt ikke fuldt ud vil kunne opfyldes, såfremt den af Socialdemokratiet påtænkte af anmeldelse af valggrupper kan gennemføres.

De har endelig anført, at det i forbindelse med Københavns Kommunes interne strukturudvalgs arbejde gentagne gange er blevet præciseret, at der ikke var nogen realitetsændring i forhold til den valgprocedure, som fandt anvendelse under det tidligere gældende magistratstyre, hvor valg af de syv borgmestre skete ved et samlet forholdstalsvalg.

I den anledning skal Indenrigsministeriet udtale følgende:

Formanden for Borgerrepræsentationen, overborgmesteren, vælges ved flertalsvalg, jf. § 6, stk. 2, og § 24, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse.

I kommuner med magistratsstyre, jf. styrelseslovens § 64, eller mellemformsstyre, jf. styrelseslovens §§ 64 a og 65, vil der herefter skulle foretages valg af rådmænd/udvalgsformænd. Disse valg foretages som forholdstalsvalg efter den kommunale styrelseslovs § 24, stk. 3, jf. § 25, stk. 1, og § 65, stk. 2 og 3.

Af bestemmelsen i § 24, stk. 3, i styrelsesloven om forholdstalsvalg fremgår, at kommunalbestyrelsens medlemmer deles i de grupper, hvori medlemmerne har anmeldt for formanden at ville stemme sammen ved det pågældende valg.

For så vidt angår bemærkningerne om, at en anmeldelse af formanden for økonomiudvalget (den valgte overborgmester) som en enmandsgruppe er i strid med bestemmelsen i § 65, stk. 3, om valg af udvalgsformænd i et såkaldt mellemformsstyre, bemærkes følgende:

§ 65, stk. 3, har følgende ordlyd: _____

"Stk. 3. Grupperne bestemmer i den rækkefølge, hvori de har opnået ret til at besætte pladser som udvalgsformænd, i hvilke udvalg og med hvilke medlemmer de ønsker at besætte formandsposterne. Intet medlem kan udpeges til mere end én formandspost. Ved fordelingen regnes posten som formand for økonomiudvalget som den første af de formandsposter, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken kommunalbestyrelsens formand hører. Når udvalgsformændene er valgt, vælges de øvrige medlemmer af de stående udvalg efter reglerne i §§ 25 og 27, idet en udvalgsformands plads regnes som den første af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken udvalgsformanden hører."

Efter bestemmelsens ordlyd, der svarer til den almindeligt gældende regel i styrelseslovens § 25, stk. 2, om gennemførelsen af forholdstalsvalg i tilfælde, hvor en af pladserne på forhånd er tillagt kommunalbestyrelsens formand, skal der ved fordelingen fragå en plads i den gruppe, til hvilken formanden hører.

Denne bestemmelse skal ses i sammenhæng med den ovenfor nævnte bestemmelse i § 24, stk. 3, om forholdstalsvalg, hvori det er bestemt, at sådanne valg foregår ved, at kommunalbestyrelsens medlemmer deles i de grupper, hvori vedkommende har anmeldt for formanden at ville stemme sammen ved det pågældende valg.

Den gruppe, der henvises til i § 65, stk. 3, er således ikke de kandidater, der er valgt på en liste, eller de grupper, der fremgår af eventuelle konstitueringsaftaler mellem partier og kandidatlistes, men den valggruppe, der anvendes ved det pågældende valg - i dette tilfælde valget af borgmestre (udvalgsformænd) og øvrige udvalgsmedlemmer.

Den valgte overborgmester (formanden for økonomiudvalget) skal således ved fordelingen af udvalgsformandsposterne forlods fragå i den gruppe, som overborgmester har anmeldt at tilhøre ved det pågældende valg. Hvis overborgmesteren vælger at optræde som enmandsgruppe, gælder dette ved besættelsen af alle posterne i økonomiudvalget og de stående udvalg, herunder ved den samlede fordeling under ét af posterne, jf. § 65, stk. 4.

Baggrunden for indførelsen af muligheden for mellemformsstyre har som anført af klagerne været ønsket om at skabe mulighed for på den måde at fremme et helhedssyn ved varetagelsen af de kommunale opgaver. Denne baggrund for mellemformsstyret kan imidlertid ikke føre til et andet resultat end det ovenfor nævnte.

Endelig bemærkes, at drøftelserne i det strukturudvalg, der var nedsat af Borgerrepræsentationen, ikke kan tillægges nogen betydning ved fortolkningen af reglerne i den kommunale styrelseslov.

Det vil efter Indenrigsministeriets opfattelse være lovligt, såfremt borgmestervalgene i Københavns Kommune gennemføres på grundlag af de ovenfor nævnte valggrupper på henholdsvis 33 medlemmer, 21 medlemmer og et medlem (den nuværende overborgmester).

Efter Indenrigsministeriets opfattelse foreligger der således ikke oplysninger om ulovlige forhold i forbindelse med den kommende konstituering. Indenrigsministeriet finder derfor ikke grundlag for at foretage videre i anledning af henvendelsen.

En kopi af dette brev er sendt til Københavns Kommune.

Med venlig hilsen

Thorkild Simonsen

/Sven Rindom